

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Budai Campus

**Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet
Tájrendező és kertépítő mérnök alapképzési szak**

A VÁCI BUKI-TÓ ÉS KÖRNYEZETÉNEK TÁJVIZSGÁLATA

Belső konzulens:	dr. Boromisza Zsombor általános és stratégiai campus főigazgató-helyettes, egyetemi docens
Belső konzulens intézete/tanszéke:	Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet, Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék
Készítette:	Mészáros Anna

Budapest

2024

Szakdolgozat kivonat

A szakdolgozatomnak a célja, hogy megismertessem Vác északi részén, Kisvácon található Buki-tavat és annak környezetét. Ezen belül is jobban kitérve a tónak a jelenlegi állapotára, valamint a későbbi rekreációs lehetőségekre is javaslatot teszek.

A Buki-tóra és annak környezetére egyrészt azért esett a választásom, mivel kiskoromtól fogva gyakran látogattam el Vácra, azonban akkor is leginkább a belvárosi területet kerestem fel. Épp ezért esett egy kül- és belterület határán elhelyezkedő részre a választásom, mivel érdekelt hogyan lehet egy kevésbé ismert terület hasonlóan szimpatikusabbá tenni, valamint a meglévő területhasználatot hogyan lehet még jobban fejleszteni. A tavat emellett azért is tartom érdekesnek, mivel a Duna egy kisebb holtága, így izgalmas miképp is változik kialakulása óta a tó és környezete.

Mint ahogyan azt már említettem fontos, hogy foglalkozzunk a város kül- és belterületi részével, ezen belül is a tónak a rehabilitációs és rekreációs munkájának megkezdésével. Erre azért is van szükség, mivel a tó két részre oszlik, a Felső- és Alsó-tóra, utóbbinak az állapota az idő előrehaladtával egyre jobban romlik. A vízszintje alacsony, a stégek rossz állapotban vannak és a megközelítésük igencsak nehézkes.

A dolgozat felépítését először a holtágak kialakulásának, típusainak és jelentőségének az ismertetésével kezdem. Ezek után a tájtörténeti eseményekkel folytatom, miképp alakult át a terület az első katonai felméréstől kezdve, hogyan jött létre mai állapotában a Buki-tó és környezete, valamint milyen tervelőzmények születtek a Buki-szigettel kapcsolatban és mi volt annak az oka, hogy végül a tervek többsége nem került megvalósításra. Ezt követően bemutatásra kerül a vizsgált helyszín, valamint, hogy mi alapján választottam ki a határokat. Mindezek után a terület regionális kapcsolatainak ismertetésével folytatom.

Az alapvető természeti adottságokkal, mint domborzat, talaj, éghajlat, vízrajz, valamint növény- és állatvilággal folytatódik a szakdolgozatom, ezeken belül is jobban kifejtem a terület vízrajzával kapcsolatos információkat. Szó esik majd az árvízi helyzetekről, valamint, hogy az áradások milyen nehézségeket jelentenek a területre. A területre vonatkozó tervi előzmények bemutatása után a tájszerkezetről és egyes szerkezeti elemek kapcsolati viszonyát elemzem, valamint a jellemző tájhasználati viszonyokat ismertetem. Bővebben kifejtem a hal- és erdőgazdálkodással, az üdülő- és rekreációs helyekkel és a természetvédelemmel kapcsolatos információkat. Mindezek után következik a területen fellelhető konfliktusoknak a feltárása és ezek részletesebb elemzése, majd a környezeti állapotnak a tanulmányozása. Az utóbb említett

vizsgálat után végül a javaslattételek következnek, ahol kiemelek pár lehetőséget, miképp is lehet rehabilitálni a megismert Buki-tavat és annak környezetét.

A vizsgálati módszerem első lépése az előzetes adatgyűjtés, amibe beletartozik az irodalmi áttekintés, valamint a katonai térképek és légifotók vizsgálata. Az első terepbejárás ezután történik meg 2023. ősszel. Minden évszakban legalább egyszer körbejárom a területet, hogy egy pontosabb, átfogó képet kapjak. Annak érdekében, hogy jobban megismerjem a területet két emberrel interjút fogok készíteni. Az egyik személy a Váci Buki Sport Horgász Egyesület elnöke, Hornyák Zoltán, a másik pedig Szádóczki Imre kisváci képviselő. Többféle alaptérképet is használtam, mint például az open street map, google earth, első katonai felmérés, második katonai felmérés, harmadik katonai felmérés, 1941-es katonai felmérés. Kétféle léptéket alkalmaztam, az egyik az 1: 7 000 méretarányú, ezen ábrázolom a lehatárolt területem egészét, a második méretarány pedig 1: 3000, ezen a léptéken belül pedig a tavak vizsgálatával foglalkozok. Az általam alkalmazott szoftverek közé tartozik a QGIS térinformatikai rendszer, az AutoCAD tervező szoftver.

Kutatásom eredményeképp megismerhettem, hogy a vizsgált terület nagymértékű változásokon esett keresztül az elmúlt pár évszázadban. Ezen felül nyomonkövethettem, hogy a Buki-sziget hogyan töltődik fel majd kapcsolódik végül teljesen a szárazföldhöz, ezzel létrehozva egy holtágat, a Buki-tavat. A tó elsődleges feladata a horgászati célok kiszolgálása a környéken élők számára.

Megvizsgáltam több szempontot is, mint például a területre vonatkozó tervi előzményeket, a természeti adottságokon belül is kifejezetten a vízrajzot, a tájszerkezetet, valamint a terület tájhasználati sajátosságait.

Az értékelés során három csoportba bontva ismertettem az általam talált konfliktusokat. Mivel a problémák fele magántulajdonból ered, így a javaslat során ezekre nem tértem ki. Megoldási javaslatot tettem a terület biztosítása érdekében a víz- és szennyvízelvezetéssel kapcsolatban, valamint a Felső-Gombás-patakon való biztonságos átkelés érdekében, amiről ábrát is készítettem. A hulladéklerakásra, valamint az invazív fajok visszaszorítására tett javaslataim hozzájárulnak, hogy a terület ökológiai szempontból is javulásnak induljon. Végül pedig a termőhelynek megfelelő fajokkal biztosított gazdasági telephely takarása elősegíti, hogy egy természetközeli hatás érvényesüljön a Duna-part ezen szakaszán.